Vad är Patientnära analys?

Informationsmaterial för dig som ska börja analysera på patientnära instrument

Vad?

- Patientnära analys (PNA)
  - Laboratorieanalyser som utförs av hälso- och sjukvårdspersonal på vårdenheter
  - Provtagning och analys sker nära patienten
- Enheten patientnära analys
  - Riktar sig till dig som utför patientnära analyser
  - Del av förvaltningen Medicinsk service och verksamhetsområdet Klinisk kemi och farmakologi
  - Arbetar skåneövergripande
    - Biomedicinsk analytiker och undersköterskor som arbetar med laboratoriemetoder
  - Arbetar tillsammans med processen för patientnära analys
    - Medicinsk ansvarig läkare och sjukhuskemist

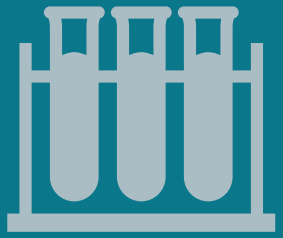
Varför?

- Patientnära analys
  - Analys som sker där patienten är
  - Provtagning och analys sker tillsammans
    - Tidssparande, snabbt analyssvar

- Exempel på patientnära analys - glukos
  - Förr behövde alla prover skickas till ett laboratorium
  - Idag kan mycket mätas direkt på vårdcentral, sjukhusavdelning eller med läkarbilen

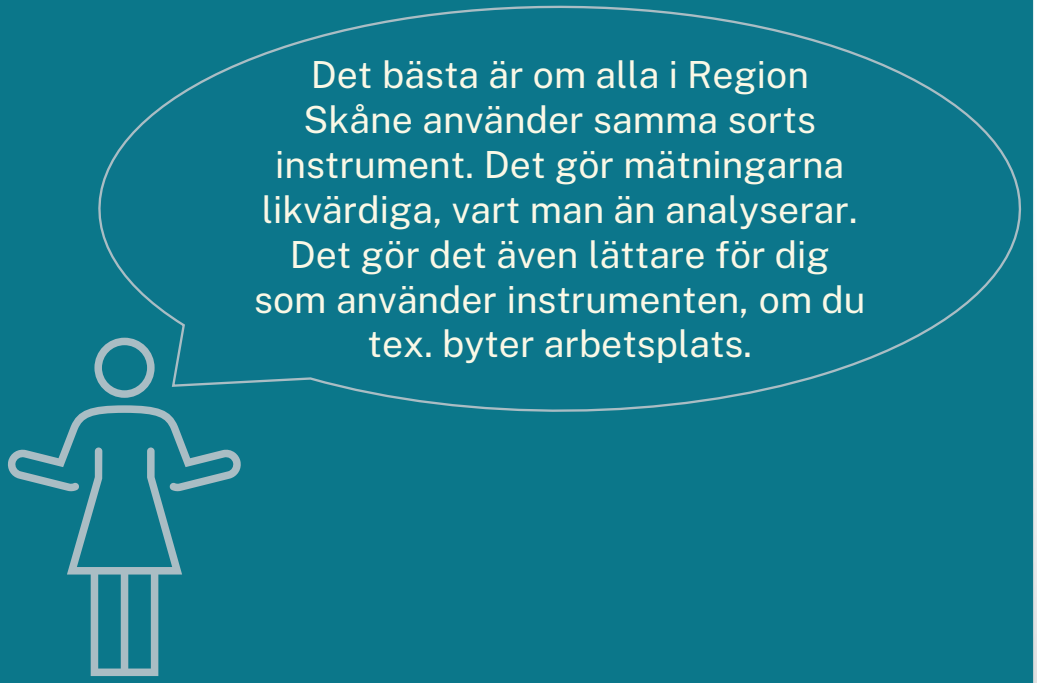
Att tänka på

- PNA vs. laboratorieanalys
  - Att analysera ett prov på ett patientnära analysinstrument kommer med en del begränsningar jämfört med om man skickar provet till laboratoriet för analys. Skillnader finns i bl.a.:
    - Mätprinciper
    - Precision, dvs. mätosäkerhet
    - Riktighet, dvs. hur nära en mätning ligger det sanna eller förväntade värdet
  - Laboratorieanalys bör användas vid kritiskt sjuk patient eller om analysresultat inte stämmer överens med klinisk bild
  - Patienter bör följas med samma metod över tid
  - Generellt är kostnaden per analys högre för patientnära analyser än de som utförs på laboratoriet
    - Kontakta enheten för patientnära analys så hjälper vi er med en kostnadsberäkning

Vilka instrument finns?

- Enheten patientnära analys väljer ut vilka patientnära instrument som ska användas i Region Skåne. Valet baseras på följande, där patientsäkerheten ligger i fokus:
  - Hur pålitliga resultaten blir
  - Hur lättanvända instrumenten är
  - Vad instrumenten och material kostar
  - Hur många som kan tänkas behöva ett patientnära instrument

Vilka instrument finns?

- Blodgasinstrument
  - Instrument som lämnar svar på flera olika analyser som har med syra-bas-balansen att göra.
    Prov kan tas arteriellt, venöst eller kapillärt
  - Ger en bild av kroppens grundläggande respiratoriska och metabola tillstånd, alltså vad som kan ha rubbats när andning eller ämnesomsättningen inte fungerar, och vad kroppen gör för att kompensera
  - I akutsjukvård, intensivvård och på operation analyseras blodgaser, men instrument förekommer även på vissa vårdavdelningar
  - Det finns även små bärbara blodgasinstrument som används i mobila team

Bilder från upphandlade instrument

Vilka instrument finns?

- Övriga instrument
  - Mätinstrument för olika analyser. De flesta mäter ämnen i blod, men det finns även ett instrument för urinanalyser
  - Vanligast är glukosinstrument, en mätare för blodsocker
  - De olika instrumenten är lika vanliga på sjukhusavdelningen som på vårdcentralen. Vissa står på bänken, men en del är så små att du kan bära med dig dom i handen in till patienten

Bilder från upphandlade instrument

Vem gör vad?

- **Vi** på enheten patientnära analys
  - Utbildar och ger behörigheter
  - Upphandlar instrument/metod
  - Kopplar instrument mot journal
  - Följer upp resultat från kontrollmaterial
  - Tar fram kvalitetsdokument
  - Ger support på analys/instrumentproblem
- **Du** som hälso- och sjukvårdspersonal
  - Provtar patient och analyserar prover
  - Analyserar kontrollmaterial

Vi kvalitetssäkrar tillsammans och ser till att vi får pålitliga svar!

Kvalitetssäkringen är för patientens skull, eftersom fel svar kan leda till fel vård. Med jämna mellanrum kontrollerar du att utrustningen fungerar med hjälp av kontrollmaterial.

Begrepp ”Kontrollmaterial”

- Kontrollmaterial
  - **Interna kontroller**: Kvalitetssäkringen sker kontinuerligt genom interna kontroller. För att kontrollera att instrumenten visar rätt mäts prover där utfallet redan är känt
  - **Externa kontroller**: För att säkerställa likvärdiga resultat oavsett var i Sverige analysen utförs mäts också externa prover från företaget Equalis

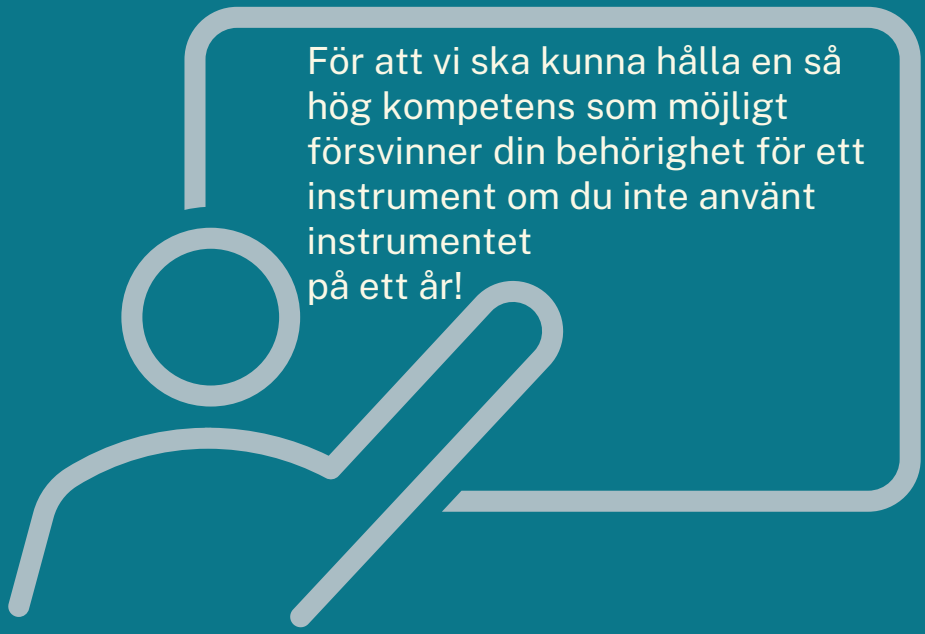
Begrepp ”Preanalytik”

- Preanalytik
  - Pre’ betyder ’före’, och detta begreppet syftar på allt som sker före själva analysen
  - Prov måste tas och hanteras på precis rätt sätt, annars får vi värden som inte stämmer överens med det som händer i kroppen eller vad läkaren är intresserad av
  - Det kan exempelvis vara ett prov som kräver att patienten fastar, men så har hen inte gjort det. Då kommer svaren inte visa vad vi vill veta. Det kan också vara en sån enkel grej som att provet har glömts kvar på bänken över helgen

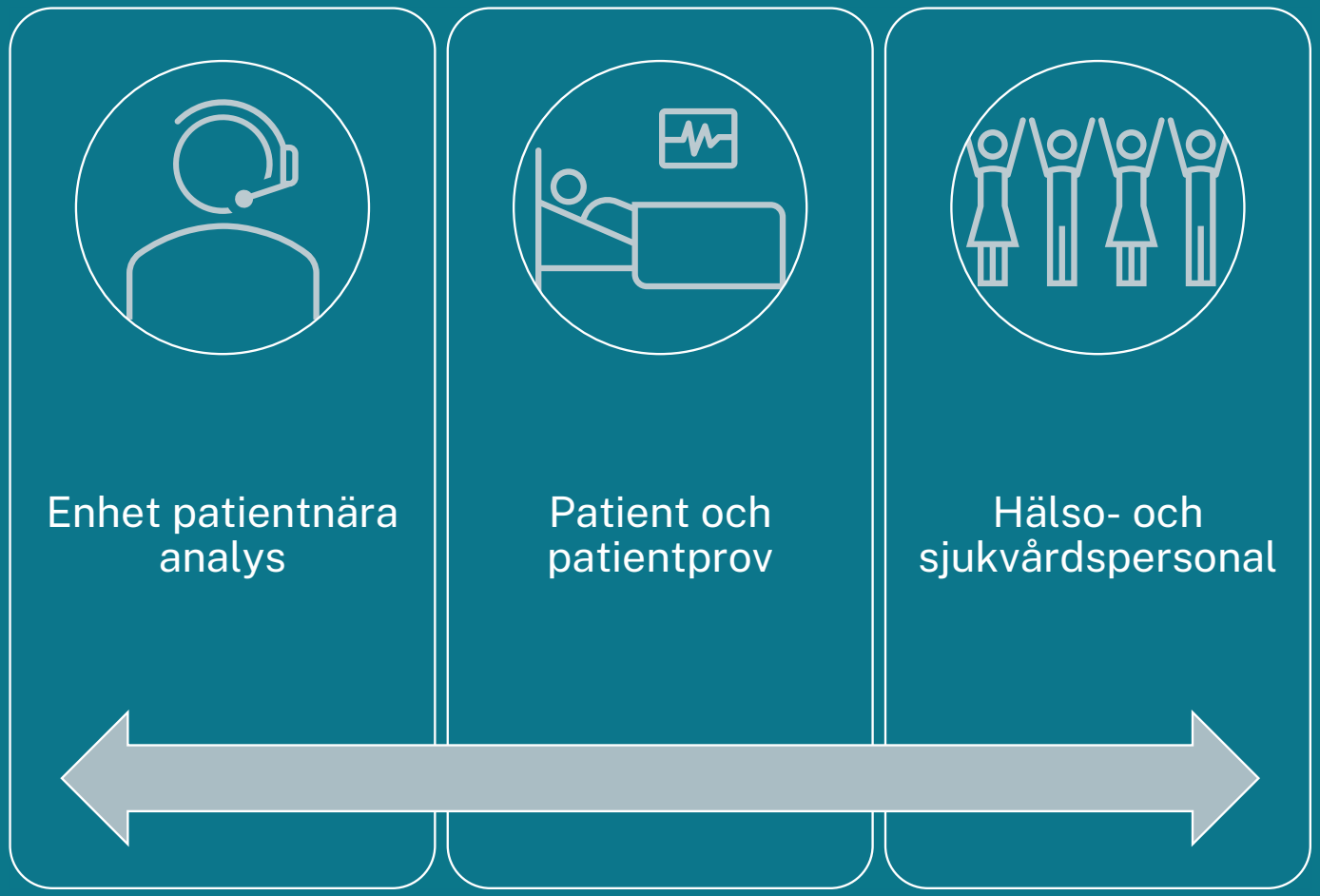

Utbildning och behörighet

- Syfte
  - Hos oss lär du dig hur de olika instrumenten används och hur du säkerställer att resultaten är pålitliga
  - Vi hanterar dina behörigheter, och när du har gått en utbildning hos oss får du använda instrumenten. Om du byter arbetsplats får du hjälp att flytta behörigheten
- Utbildningsform
  - Utbildning för blodgas är ett fysiskt tillfälle där du får både teori och praktik
  - För de flesta övriga instrument gör du först en teoretisk del digitalt (i Lärportalen) och sen är du med på ett fysiskt tillfälle för den praktiska delen

Tillsammans skapar vi ett patientsäkert arbete

Länkar och kontakt

- Enhet patientnära analys mejlbrevlåda
  - pna.labmedicin@skane.se
- Vårdgivare Skåne
  - Patientnära analys (PNA) – Vårdgivare Skåne
- Lärportalen
  - Lärportalen – Region Skåne intranät
- Analysportalen
  - Analysportalen – Region Skåne
- Vårdhandboken
  - Vårdhandboken

